

מועד חשוון תשפ"ג

בס"ד

בחינה בהלכות תפילה וברכות
ט"ו חשוון תשפ"ג

הנחיות לנבחן:

1. יש לכתוב בכתב יד ברור וקריא.
2. אין לכתוב את שם הנבחן או כל סימן מזהה אחר בתוך מחברת הבחינה. מבחן שימצא עליו סימן מזהה – המבחן לא ייבדק! ותוגש תלונה לוועדת משמעת.
3. יש להתחיל כל תשובה בראש עמוד.
4. שאלה המחולקת למספר סעיפים, אף תשובתה תהיה מחולקת כך. אין להשיב על כל חלקי השאלה יחדיו.
5. לתשומת ליבכם: דפי הטיוטה לא ייבדקו!
6. חלק א' - עיון - 8 שאלות.
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה. חובה לענות על 7 מתוך 8 שאלות. נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 7 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 7 התשובות שמבקש לבדוק.
7. חלק ב' - יישום - 4 שאלות.
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה. חובה לענות על 3 מתוך 4 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 3 תשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 3 התשובות שמבקש לבדוק.

בהצלחה!!!

חלק א' - עיון

יש לענות על 7 שאלות מתוך 8 שאלות
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.

1. **תפילה במקום גבוה או בקול גבוה**
 - א. תפילה במקום מוגבה, האם מותרת? [ב' טעמים] ולמי הותר מכל מקום?
 - ב. בעל הבית או פועל העומד באילן ועוסק בקטיף תאנים או רימונים, האם חייבים לרדת בכדי להתפלל?
 - ג. תפילה בקול גבוה, האם מותרת? כיצד ראוי להתפלל ומה המקור לכך? והאם מותר להתפלל בשאר לשונות?
2.
 - א. האם מותר לרוק בבית הכנסת או בתפילה, לרצונו? בעל כורחו?
 - ב. בסיום שמונה עשרה, כורע ופוסע שלש פסיעות, לאיזה צד יהפוך פניו בראשונה? ומדוע?
 - ג. כיצד יעביר מחשבה רעה בשעת התפילה? [ב' אפשרויות]

עמ' 1 מתוך 3

3.

- א. מה הם חמשת התנאים שצריכים להתקיים בכדי שתהיה התפילה כהלכתה, ומדוע?
פרט!
- ב. מדוע יש לעמוד בשעת התפילה? ומה הנפקא מינה בין הטעמים?
- ג. זקן החייב להישען, האם יוכל להישען על הבימה המשמשת לקריאת התורה? **פרט!**
- ד. נפילת אפיים, האם דווקא במיזב ומדוע, מתי ודאי יעמוד? (ב' אופנים). וכשאינן זמן לנפילת אפיים ואבינו מלכנו מה יעשו?

4.

- א. השותה יין או שאר משקין המשכרים, האם הוא מותר בתפילה ובנשיאת כפיים? פרט מהו שתוי? ומהו שיכור?
- ב. האם יש דרך להפגת היין?
- ג. שתה יין ועבר זמן תפילה, האם יוכל להשלימה?

5. דיני הפרעות בתפילה

- א. המתפלל או קורא קריאת שמע, האם מותר לשבת / להיסמך / לעבור – כנגדו? פרט את כללי דין זה וטעמו. מתי נחשב בא בגבולו?
- ב. מלך גוי שואל בשלום, מה הן שלש האפשרויות העומדות לרשותו? ומהי האפשרות העדיפה? נחש או עקרב כרוך ברגלו – מה יעשה?
- ג. כתבו התוספות בברכות וכ"כ הרא"ש והמחבר, **"ובכל מקום שפוסק חוזר לתחילת הברכה שפסק בה"**, כיצד פירשו הפוסקים דין זה?

6.

- א. האוכל גרעיני פירות מה יברך עליהם? מה דינם במיתקם על ידי האש?
- ב. שקדים מרים מה יברך עליהם? מה דינם במיתקם על ידי האש? ומה הדין בשעורים קלויים באש?
- ג. נתבארו בהלכה שלש אפשרויות לשימוש בשמן זית, כיצד יברך בכל אחת מן האפשרויות?
- ד. שמן של בית הכנסת או של נרות שבת וחנוכה, מה דינו בנפל בו עכבר? האם מותר להדליק מנר של ביהכנ"ס את מקטרתו? נר שניתן לבית עבודת כוכבים האם מותר להשתמש בו?

7. הלכות ברכות

מה מברכין על:

- א. תבשיל שקדים שניתן בתוכו קמח . ב. דגן חי או שלוק. ג. קמח . ד. קמח מבושל . ה. מערב קמח דוחן עם קמח חיטה ובשלו או עשה ממנו פת?

עמ' 2 מתוך 3

8.

- א. כיצד נוסח חתימת ברכה מעין שלוש על היין? אכל תפוחים ושתה יין מה יש לו להיזהר? באר, במה שונה דין זה מאכל תפוחים וענבים?
- ב. האם מזכיר בה חנוכה ופורים, ומדוע?
- ג. אכל ענבים ושתה יין – מה יברך ברכה אחרונה, לכתחילה ודיעבד? כיצד ינהג כשיש לו פרי שאינו יודע אם הוא משבעת המינים ויש לו גם יין, או פרי אחר משבעת המינים או שאין לו שום פרי נוסף?

חלק ב' – יישום

יש לענות על 3 שאלות מתוך 4 שאלות

יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה

9. ראובן חזר מחו"ל ופנה לרבו בעקבות כמה שאלות שהתעוררו עקב נסיעתו.

- א. האם חברו יוכל לברך הגומל עבורו? והאם הוא יוכל לברך עבור אשתו?
- ב. בטיול הוא ביקר עם נכדיו במקום שבו לפני כמה שנים נזרקה עליו אבן ולא פגעה בו בנס. האם יברך?
- ג. במטוס ישב לידו גוי ובירך על מאכלו, האם היה עליו לענות אחריו אמן?
- ד. בהיותו בחו"ל הוא שם לב שלא מברכים ברכת כהנים בבית הכנסת שבו הוא התפלל רק ביום טוב ולא הבין מדוע?

10. ליוסף יש מפעל לריבות ומוצרי טבע, והתעניין איזה ברכה יש לברך על המוצרים הבאים:

- א. מה מברכים על זגוויל? בצל? ושום?
- ב. תותי סנה, אצטרובלים, שכר שעורים, מי שעורים, סלק במים, או שאר פירות במים?
- ג. ריבת ורדים, וורדים ואתרוגים להרחה?

11. נח מנהל חנות לממכר מוצרי ענבים ויין מה תהיה הברכה הראשונה והאחרונה על המוצרים הבאים:

- א. מי שריית צימוקים, שמרי יין, תמד?
- ב. תערובת יין ושכר, וחומץ, קליפות תאנים שנתנו עליהם יין לחזק טעמם?
- ג. בוסר וסופי ענבים, מה ברכתם?
- ד. עמדו קונים בחנות ונמזג לכולם יין לטעימות ואחד מהם בירך הגפן ונמצא שבכוסו שכר תפוחים מה עליו לעשות?

12. יוסף חתן חדש מתכוון לשבות בבית חמיו המתגורר במושב המגדל מיני פירות רבים, הוא יודע שיוגשו עבורו מאכלים רבים ולכן הוא משנן היטב את הלכותיהן,

- א. כשהוגשו פירות משבעת המינים יין, ועוגה, מה יהיה סדר הברכות? לכתחילה ובדיעבד.
- ב. כשהוגשו פירות שבעת המינים ואבטיח עמהם?
- ג. אתרוג וזית, תבשיל כוסמין וזית, תבשיל שבולת שועל וזית?
- ד. דג מלוח עם לחם?

* * * * *

מהצמחה

עמ' 3 מתוך 3